БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ.

№ 18 (4009).

25 ЯНВАРЬ
ШАНБА
1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРГА САЙЛОВЛАР

Совет давлат системасининг социалистик демократизми меҳнаткашлар депутатлари Советларида жуда яхши акс эттирилган. Советлар — давлат ҳокимияти органлари бўлишлари билан бирга, халқимизнинг энг оммавий-ижтимоий ташкилотларидир. Коммунистик партия Советларнинг социалистик жамиятимиз тараққиётининг барча соҳаларида актив иштирокини таъминлашга, уларнинг обрў-эътибори ва ғоят катта ролини янада оширишга алоҳида эътибор бериб келмоқда. Партиямиз XXIII съездининг қарорларида, КПСС Марказий Комитети Пленумлари қабул қилган тарихий ҳужжатларда буни яққол кўриш мумкин.

Советларнинг жўшқин, кўпқиррали, ҳаётий, совет кишилари туб мақсадларини ифода этувчи олижаноб фазилатлари мамлакатимиз тараққиётининг бутун даврида намоён бўлиб келмоқда. Бизда ҳокимият халқникидир. Ҳар бир совет граждани Советларнинг жойлардаги ташкилотлари орқали давлатимиз билан чамбарчас боғлангандир. Меҳнаткашлар энг яхши фарзандларини Совет ҳокимиятининг қуйидан то юқори органларигача сайлайдилар. Уларга катта ишонч билдирадилар. Ватан, халқ манфаати йўлида шарафли ва масъулиятли топшириқлар берадилар. Шу билан бирга улар ўз вакилларининг фаолиятини, халқ хизматкори сифатида қилаётган ишларини кузатиб борадилар ва ёрдам берадилар.

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва поселка Советлари ишларини янада яхшилаш» ҳақидаги қарори Советлар ишини, айниқса уларнинг қуйи органлари фаолиятини яхшилашда ғоят катта роль ўйнади. Маҳаллий Советлар давлат ҳокимиятининг оммавий, халқчил, демократик ва ижодий шакли бўлиб, меҳнаткашлар оммасининг турли табақалари билан яқиндан боғлангандир. Улар ўз территорияларидаги саноат корхоналари, колхозлар, савдо, умумий овқатланиш, маиший таъминот, соғлиқни сақлаш, халқ маорифи ишларига таъсир кўрсатишлари, маҳаллий ресурслар ва ички имкониятлардан кўпроқ фойдаланиш ҳақида ғамхўрлик қилишлари керак.

Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловлардан буён ва КПСС Марказий Комитети қароридан сўнг ўтган вақт ичида областимизнинг шаҳар, район, қишлоқ ва посёлка Советлари фаолиятида катта ўзгаришлар юз берди. Маҳаллий Советлар, уларнинг депутатлари ва доимий комиссиялар меҳнаткашлар ҳақида, уларнинг маданий-маиший талаб ва эҳтиёжлари тўғрисида кўпроқ ғамхўрлик қилабошладилар. Қишлоқ ва посёлкалар қурилиши, аҳолига турли маданий-маиший хизмат кўрсатиш, ободончилик, савдо-сотиқ, санитария ва шунга ўхшаш масалалар Советлар иш фаолиятидан кўпроқ ўрин олмоқда. Оққўрғон райониндаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» посёлка Совети ва бошқа қишлоқ Советларининг ижобий ишлари республика ва область ташкилотлари томонидан алоҳида тақдирланди.

Эндиликда маҳаллий Советлар фаолиятида яна бир масъулиятли давр бошланди. Шу йил 16 мартда меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, қишлоқ ва посёлка Советларига сайловлар ўтказилади. Шунингдек яқин кунларда халқ судларининг халқ маслаҳатчиларига ҳам сайловлар бўлади. Бу ғоят муҳим сиёсий кампанияга ҳартарафлама пухта ҳозирлик кўриш биргина маҳаллий Советларнинг иши бўлмай, шу билан бирга, партия ташкилотларининг ҳам ғоят муҳим вазифасидир. Сайловгача бўлган вақт ичида депутатлар, доимий комиссиялар ишларини яхшилаб ўрганиб чиқиш, сайловчилар томонидан берилган топшириқлар ва наказларнинг қандай бажарилганлигини кўздан кечириш лозим.

Область ижроия комитети меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советига сайлов ўтказувчи сайлов округларини тузиш ҳақида қарор қабул қилди. Яқин ўрталарда сайлов округларининг комиссиялари тасдиқланади. Жойларда сайловолди ишлари бошлаб юборилди. Сайловчиларнинг рўйхатлари расмийлаштирилмоқда. Партия ташкилотлари оммавий-сиёсий ишларни кучайтириб, агитаторлар, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар, агитпункт мудирлари ва аъзоларини танламоқда.

Бу йилги сайловлар бошқача бир вазиятда ўтмоқда. Бутун мамлакат В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлашга тайёргарлик кўрмоқда. Ишчилар, қишлоқ меҳнаткашлари, зиёлилар, барча совет кишилари беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун ғайрат ва ташаббус билан ишламоқдалар. Шундай бир вазиятда маҳаллий партия ташкилотлари сайловчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни ҳартарафлама кучайтиришга алоҳида эътибор беришлари лозим.

Маҳаллий Советларга бўлиб ўтган сайловлар вақтида катта тажриба орттирилди. Идеология ишининг турли, кўпқиррали, ҳаётий шаклларидан фойдаланилди. Агитатор, сиёсий ахборотчилар совет сайлов системасининг, социалистик демократиянинг афзалликлари ва халқ манфаатларига тамомила мос тушганликларини ишонарли фактлар билан жўшқин сўзлаб бериш билан бирга, меҳнаткашларнинг ғайрат ва ташаббусларини олдимизда турган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга қаратдилар. Бу галги сайловларда ҳам ана шу бой тажрибалардан кенг фойдаланиш керак. Меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар олиб борган пайтда партия, совет, касаба союз, комсомол, хўжалик ташкилотлари раҳбарларининг, фан, маданият ва бошқа соҳаларнинг намояндалари учрашувларини ўтказишга, уларнинг суҳбатларини уюштиришга ва турли масалалар юзасидан доклад ва нутқларини ташкил этишга эътибор қилиш лозим.

Бу йилги оғир қиш шароити, ҳавонинг совуб кетганлиги натижасида шаҳар ва қишлоқларимизда бирмунча қийинчиликлар юз берди. Қиш транспорт, савдо тармоқлари, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш муассасаларининг нормал ишлашига имконият бермаётир. Шундай вазиятда айниқса шаҳар Советлари, уларнинг бўлимлари бутун куч ва имкониятларни қиш қийинчиликларини енгишга сафарбар этмоқдалар. Аҳолини ўтин-кўмир, озиқ-овқат билан доимий таъминлаб туриш, водопровод, газ, иссиқлик берувчи линияларнинг тўхтовсиз ишлашини таъминлаш юзасидан барча тадбирлар кўрилмоқда. Партия пропагандистлари Советлар, маҳаллий партия ташкилотлари томонидан олиб борилаётган бу ишларнинг моҳиятини ҳар бир меҳнаткашга тушунтиришлари, уларни қийинчиликларни енгишга сафарбар этишлари, халқимизни социалистик мулкни кўз қорачиғидай сақлаш руҳида тарбиялашлари лозим.

Сайловолди қилинадиган ишлар хилма-хил ва масъулиятлидир. Ташкилий ишларни, оммавий-сиёсий тадбирларни қанчалик пухта ва яхши уюштирсак ишимизнинг муваффақиятини таъминлайди. Ҳар бир иш, унинг уюштирилиши ва ташкил этилиши партия ташкилотлари диққат эътиборида бўлмоғи керак.

Маҳаллий Советларга сайловларга пухта ҳозирлик кўрайлик. Бу давр вазифаларининг муваффақиятли бажарилиши коммунистик қурилиш улкан режаларининг муваффақиятини таъминлайди. Маҳаллий Советларга сайловлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг яна бир ёрқин намунаси бўлади.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ю. И. ПАЛЕЦКИСГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлганлиги муносабати билан СССР Олий Совети Миллатлар Советининг раиси ўртоқ Юстас Игнович **Палецкисга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени билан **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1969 йил 22 январь.

УЛУҒ САНА ШАРАФИГА

«Узсельхозтехника» бирлашмаси Бўка бўлимининг ишчилари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб оляптилар. Коллектив социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб ўтган хўжалик йилини муваффақиятли якунлади. План 117 процент қилиб адо этилди. Буюртмаларнинг ўз вақтида бажарилиши сабабли маҳсулот ишлаб чиқариш анча кўпайди. Бу ютуқларни қўлга киритишда машиналарни конвейер усулида ремонт қилиш, қисмларга ажратиш ва йиғиш цехларининг ишчилари айниқса муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Ишчилар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаяптилар. Хўжаликлардан келган тракторларни, қишлоқ хўжалик машиналарини тезда ремонтдан чиқариш учун астойдил курашяптилар. Ремонт ишларида қатнашаётган кўпгина ишчилар кундалик топшириқни бир ярим бараварга етказиб адо этмоқдалар.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

СССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ ВИСТАВКАСИДА ЎЗБЕК ҲУНАРИ

Ўзбекистондаги саккизта энг катта бадиий буюмлар фабрикалари масъулиятли буюртма олди. Улар Бутуниттифоқ халқ истеъмоли моллари виставкаси учун экспонатлар тайёрлашга киришдилар. Бу виставка келаси йили СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида очилади.

Экспонатлар орасида республика халқ усталари ва чеварлари амалий санъатининг энг яхши намуналари: духоба сўзаналар, зардўзи дўппи ва туфлилар, тош ва ёғочдан ишланган сувенирлар, кулоллик буюмлари бор. Виставкада таниқли ўзбек усталарининг нодир ишлари ҳам кўрсатилади. Бухоролик машҳур мисгар Усто Ҳамиднинг ўғли Уста Салим ўз шогирдлари билан бирга нақшли мис баркашлар тайёрламоқда. Тошкентлик уста, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби Т. Тўхтахўжаев заранг идиш асбоблар намойиш қилади, риштонлик ва ургутлик кулолчилик усталари М. Исмоилов билан С. Сатторовга ранг-баранг гулли хилма-хил сопол лаганлар буюрилди. Республика маҳаллий саноати министрлигининг конструкторлик бюросида ипак гул кўрпа тайёрланмоқда.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИ

23 январда Тошкентда Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг 1968 йилги октябрь пленуми қарорлари асосида техника тараққиёти учун ёшлар ҳаракатини ривожлантиришда республика комсомол ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг иккинчи секретари А. П. Петров доклад қилди.

Пленум ёшларнинг техника тараққиёти учун ҳаракатини тағин ҳам ривожлантиришга доир тадбирлар белгилади.

* * *

23 январда Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг мажлислар залида 1968 йилги адабиёт ва санъат соҳасида республика Ленин комсомоли мукофоти лауреатларини шарафлаш маросими бўлди. Пленум қатнашчилари, республика маданият ва санъат арбоблари Тошкент илмий ҳужжатли фильмлар киностудиясининг оператори Турди Нодировни, халқ наққош устаси Маҳмуд Усмоновни, Нукус шаҳар 1-маданият уйининг «Қирқ қиз» ҳаваскор дуторчи хотин-қизлар ансамбли қатнашчиларини қизғин қутладилар. Лауреатларга дипломлар ҳамда уларнинг Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитети ҳурмат китобига ёзиб қўйилганликлари тўғрисида шаҳодатномалар топширилди.

Лауреат дипломи ва ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ҳурмат китобига ёзиб қўйилганлиги тўғрисидаги шаҳодатнома Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесига топширилди.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

100

Тошкент тўқимачилик комбинатида янги йилдан бошлаб меҳнатни илмий ташкил этиш комплекс плани ишлаб чиқаришга жорий қилинабошлади. Бу эса маҳсулот тайёрлашни янада кўпайтиришга ёрдам беради. Суратда: комбинат меҳнатни илмий ташкил этиш лабораториясининг катта инженери Людмила Ежова (чапда), 2-йиғув фабрикаси цех бошлиғи Георгий Эфтимиадис, рационализаторлик ва ихтирочилик бўйича катта инженер Раиса Янгаева ўртоқлар йигирув фабрикаси участкаларидан бирида. (Пастдаги суратда): рационализатор Владимир Михайлович Тикстон. У бултур олтита қимматли таклиф киритиб, ишлаб чиқаришга 3 минг сўм фойда келтирди. Шу кунларда у янги-янги рационализаторлик таклифлари яратиш соҳасида иш олиб бормоқда.

Н. Ключнев фотолари (ЎзТАГ).

ДАСТЛАБКИ ЗАФАРЛАР

Беш йилликнинг учинчи йилида Калинин районининг чорвадорлари, айниқса, баракали меҳнат қилдилар. Улар бу соҳани кўплаб даромад келтирадиган тармоққа айлантириш учун ҳамма резервларни ишга солиб, чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базасини яратишга яхши эътибор беришяпти.

Натижа йилдан-йилга қувонарли бўлиб бормоқда. Ўтган йили меҳнаткашлар дастурхонига 8720,5 тонна ўрнига 9289,3 тонна сут етказиб бериб, бу соҳадаги давлат плани 106,6 процент адо этилди. Гўшт тайёрлаш ҳам юқори кўрсаткичлар билан якунланди. Пландаги 3507 тонна ўрнига 4102,2 тонна гўшт тайёрлов пунктларига етказиб берилди.

Беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳам райондаги кўпчилик хўжаликлар дастлабки ғалабаларни қўлга киритишди. Бу соҳада Ленин номли, «Ленин йўли», Куйбишев номли, Собир Раҳимов номли, Ильич номли колхозлар дастлабки муваффақиятни қўлга киритишди. Бу хўжаликлар йиллик гўшт сотиш планини муваффақиятли бажаришди.

Маҳаматвали Тошматов раҳбарлик қилаётган Собир Раҳимов номли колхоз чорвадорлари 31 тоннадан кўпроқ гўшт сотиб, бу соҳада катта ғалабага эришди. Хўжаликнинг А. Аширбоев, К. Ғафуров каби молбоқарлари бўрдоқига қўйилган ҳар бир бош қорамолнинг бир кеча-кундузда мўлжалдагидан анча кўпроқ семиришига эришдилар. Уларнинг бўрдоқичилик пунктига топширган моллари юқори семизликда қабул қилинди.

Шунингдек, Ильич номли колхоз чорвадорлари 25,5 тонна, «Ленин йўли» колхози 30 тоннага яқин гўшт етказиб бериб, дастлабки зафарларини қўлга киритдилар.

ФЕРМАЛАРДАН ДАРАКЛАР

КАЛИНИН. Охунбобоев номли колхознинг чорвадорлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига ўз меҳнат совғаларини кўпайтирмоқдалар. Сут соғувчиларнинг ғайрат кўрсатиб ишлашлари сабабли кунига 200 литрга яқин сут соғиб олиниб, давлатга сотилмоқда. Сут булоғини кўпайтиришда Ш. Ашуров, Э. Рўзиев, М. Жўраева, Ў. Муҳиддинова каби чорвадорлар айниқса намунали меҳнат қиляптилар.

С. МИРЗАЛИЕВ,
А. ҚОРАБОЕВ.

• • •

ТУЙТЕПА. 2-«Оҳангарон» совхозида чорва қишлови яхши йўлга қўйилган. Ҳар бир чўпон ўзига бириктиб қўйилган қўйларни қишдан соғлом олиб чиқиш учун ғайрат қилмоқда. Чўпонлар ем-хашак озуқасидан рационал фойдаланиб, ҳар бир қўйнинг семиз бўлишига ҳаракат қиляптилар.

М. АЗИМОВ.

ЯНГИ ЦЕХ

«Узсельхозтехника» Янгийўл район бирлашмасида тракторлар плугларининг лемехини тайёрлайдиган махсус цех қурилиб, фойдаланишга топширилди. Ишчилар Ленин вахтасида туриб, февраль ойигача 9 минг дона лемех тайёрлаш учун курашяптилар.

Шуниси қувончлики, бу цех фақат областимизнинг хўжаликларидангина эмас, шу билан бирга республиканинг бошқа областларидаги колхоз ва совхозлардан ҳам буюртмалар қабул қилиб, уларни тайёрлаб беради. Цех коллективи беш йилликнинг тўртинчи йили топшириғини муддатидан олдин бажариш ва пландан ташқари 30 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун курашмоқда.

Д. МЕЛИЕВ.

БУНЁДКОРЛАР ҲИММАТИ

Янги йил арафасида «Средазтрансстрой» трести 209-қурилиш бошқармасининг ўртоқ Юрий Борчуков раҳбарлик қилаётган комплекс бригадаси аъзолари Тошкент темир йўл институти талабалари учун шинам ётоқхона биносини армуғон этган эдилар. Улар янги йилда ҳам ўз зиммаларига олган топшириқларни сидқидилдан адо этмоқдалар. Алексей Бажутин, Абдураззоқ Муллаmуҳамедов, Евдокия Иванова сингари пешқадам қурувчилар кунлик нормаларини мунтазам бир ярим ҳиссадан ошириб бажаришаяпти.

Шунингдек, 11-«Висотстрой» трести 17-қурилиш бошқармасининг ўртоқ Н. Раҳматуллаев бошлиқ комплекс бригадаси бунёдкорлари ҳам қувончли ютуқларга эришаётирлар. Бултур трест кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлган меҳнатсеварлар бу йил ҳам илғорликни қўлдан бермасликка интилмоқдалар.

С. ҲАСАНОВ,
М. ҲОЖИҚУЛОВА,
З. НИЁЗОВ.

ОРЖОНИКИДЗЕ районидаги «Октябрь» колхозида сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун ҳар йили астойдил меҳнат қилаётган ва бу соҳада қувончли натижаларга эришаётган фидокор кишилар кўп. Улар шаҳар меҳнаткашларига деҳқончилик маҳсулотларини тобора кўпроқ етказиб бериш йўлида ғайрат кўрсатмоқдалар. Суратда: (чапдан ўнгга) Ю. Расулматов, М. Саидов, Н. Ҳамидов, С. Рисбеков ва бригада бошлиғи Ш. Валиев ўртоқлар бу йилги ишлар тўғрисида суҳбатлашмоқдалар.

Н. Тўраев фотоси.

27 ЯНВАРДА ЛЕНИНГРАД ФАШИСТЛАР ҚАМАЛИДАН БАТАМОМ ОЗОД ҚИЛИНГАНЛИГИГА 25 ЙИЛ ТЎЛАДИ

СЎНМАС ЖАСОРАТ

1943 йилнинг 13 январь тонгида соат 9 дан 30 минут ўтганда ленинградликлар тўплар наърасини эшитишди. Шаҳарга жуда яқин жойдан ўтган фронт линиясида нималар бўлаётганлигини ҳали ҳеч ким билмасди. Ваҳоланки худди шу дамда Ленинград ва Волхов фронтлари жангчилари Улуғ Ватан уруши тарихида энг катта операциялардан бири бўлган Ленинград қамалини ёриб ўтиш операциясини бошлашган эди.

Совет жангчиларининг сўнмас жасорати, ленинградликларнинг мислсиз мардлиги, қаҳрамон шаҳар меҳнаткашларининг ҳозирги кундаги ишлари ҳақида Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси АЛЕКСАНДР СИЗОВ АПН мухбирига сўзлаб берди.

— Ленинград фашист қўмондонлигининг режаларида алоҳида ўрин тутарди. 1941 йил июлида «Норд» («Шимол») армиялари группасининг штабига келган вақтда Гитлер шундай деган эди: гитлерчилар ленинградни босиб олишлари билан руслар революция рамзи бўлган шаҳарнинг биридан ажраладилар. Ленинград тор-мор этилиши билан русларнинг тўла ҳалокати бошланиши мумкин.

Фашист газандалар ўз муваффақиятларига шу қадар ишонган эдиларки, ҳатто Ленинградни босиб олишнинг «аниқ» муддатини олдиндан айтган эдилар. Фашистлар партияси гаулейтерларнинг мажлисида Гитлер мақтаниб уруш бошлангач, саккиз ҳафтадан сўнг Ленинградда бўламан деб айтди.

Фашистлар олий қўмондонлигининг бу планлари шармандаларча барбод бўлди. Душман урушнинг биринчи куниданоқ ўз социалистик Ватани ҳимоясига кўксини қалқон қилган совет халқининг матонатини ҳис қилди. Жуда катта талафотлар эвазига немис-фашист босқинчилар Ленинградга яқинлашиб келдилар. Улар 30 августда Мга станциясини босиб олдилар, Ленинградни мамлакат билан боғлаб турган темир йўлни кесиб қўйдилар. 1941 йилнинг 8 сентябрида немислар Шлиссельбургни эгалладилар. Ленинград қуруқлик томондан қамалда қолди.

Шу кундан эътиборан қамал шароитида Ленинград мудофаасининг мислсиз даври бошланди.

Бутун дунё Нева соҳилларидаги қақшатғич жангни эътибор билан кузатиб борди. Шаҳар биноларини ўз кўзлари билан кўриб турган гитлерчилар Ленинградни босиб олишнинг янгидан-янги муддатларини белгилашар эди. Аммо Совет Армияси қўшинлари, Ленинграднинг барча аҳолиси Ленин шаҳрини сақлаб қолишга қасамёд қилди. Шаҳар остоналарига ҳар куни фашист дивизиялари ташланарди.

Ленинградни яшин тезлигида босиб олиш режаларини амалга ошириш мумкин эмаслиги равшан бўлгандан сўнг гитлерчилар шаҳарни осмондан бомба ташлаб ва тўплардан ўққа тутиб ер билан яксон қилиш, аҳолини оч қолдириб ўлдиришдек разил қарорга келдилар.

Ленинградликлар 1941—42 йил қишининг даҳшатли қамал кунларини яхши эслайдилар. Ўша вақтда очликдан ҳар куни минглаб тинч гражданлар ҳалок бўлар, аҳоли қаттиқ бомбардимон ва чидаб бўлмас тўп отишмалари остида қоларди. Қамалда қолган шаҳарга немислар юз мингдан ортиқ авиабомба ташладилар, 150 мингга яқин артиллерия снарядлари отдилар.

Шаҳарда 3174 бино яксон қилинди ва ёндирилди ҳамда 7143 бино шикастлантирилди, 5 миллион квадрат метрга яқин турар-жойлар ишдан чиқди. Жуда кўп заводларнинг корпуслари харобазорларга айлантирилганди. Шунда ҳам Ленин шаҳри яшади ва курашди.

Бутун мамлакат фашист босқинчиларига қарши Ленинград остоналарида қақшатғич зарба тайёрлаётган эди. 1943 йилнинг 12 январида Ленинград ва Волхов фронти қўшинлари «Искра» операциясини бошладилар. Қудратли зарба билан душман мудофаасини ёриб ўтиш, Ладога кўли жануби билан қўшилиш ва шу орқали Ленинград қамалини бартараф қилиш лозим эди.

Эрталаб душман позициясига ўт ёғдирила бошланди. 2.5 соатга яқин немис траншеялари устида қўрғошиндан ажал ёғдирилди. Сўнгра совет танклари ёриб ўта бошлади. Пиёда қўшинлар силжиди. Барча қўшин турлари мардона ва дадиллик билан қўмондонликнинг топшириқларини бажардилар. Операция муваффақиятли бажарилиб, 1943 йилнинг 18 январида Ленинград ва Волхов фронти қўшинлари бирлашдилар. Ленинград блокадаси ёриб ўтилди!

Ўша тун Ленинград ухламади. Халқ жароҳатланган шаҳар кўчаларига чиқди, музика садолари янгради. Бутун мамлакат Ленинград остонасидаги буюк ғалабани қизғин табриклади. Шаҳарнинг қаҳрамон ҳимоячилари ўша кунларда минглаб хат ва телеграммалар олдилар.

«Сиз Октябрь фарзанди — Ленинградни сақлаб қолиш ҳақида қасамёд қилган эдингиз, — дейилган эди Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Олий Совети Президиумининг табригида, — Сиз ўз қасамингизга содиқ қолдингиз... Сиз ўзингизни абадийлаштирдингиз, «ленинградлик» сўзи озодлик учун кураш рамзи бўлиб қолди. Сизнинг жасоратингиз асрлар оша яшайди ва ўз Ватанини қандай севиш ва ҳимоя қилишнинг намунаси бўлиб қолади».

Қаҳрамон шаҳарга бутун дунё эҳтиром билдириб, қойил қолди. Ленинградга йўлланган махсус ёрлиқда Америка Қўшма Штатларининг президенти Франклин Делано Рузвельт шундай деб ёзган эди:

«АҚШ халқлари номидан мен бу ёрлиқни Ленинградга унинг шонли жангчилари ва содиқ эркаклари, аёллари ҳамда болалари хотираси учун топшираман. Улар ўз халқининг бошқа қисми билан босқинчилар томонидан ажратиб қўйилган бўлишига қарамай, доимий бомбардимон ва совуқ, очлик, касалликлардан чеккан мислсиз машаққатларига қарамай севимли шаҳрини 1941 йил 8 сентябрдан 1943 йил 18 январигача бўлган оғир давр мобайнида муваффақиятли ҳимоя қилиб бу билан агрессия кучларига қаршилик билан СССР ва жаҳондаги ҳамма халқларнинг букилмас иродасини намойиш қилдилар».

Совет Армияси қўшинлари Ленинградни душман қамалидан батамом озод қилиш учун яна кўп куч ва қурбонлар бердилар. Бу кун чорак аср муқаддам — 1944 йил 27 январида келди. Бу санани нишонламоқдамиз.

* * *

Мен Иссакиевский майдонидаги Ленсовет биносида чет эллик меҳмонларни тез-тез қабул қилиб тураман. Суҳбат қайси мавзуда бормасин, бир савол доим такрорланиб туради:

— Уруш қолдирган жароҳат изларини кўриш мумкинми?

Мен одатда бу илтимосни бажариш мумкин эмаслигини айтаман, чунки Ленинград аллақачон уруш жароҳатларини тузатган.

Ҳа, 900 кун фронт шаҳри бўлган Ленин шаҳрида уруш излари тугатилди. Лекин унинг хотираси ленинградликлар қалбида ҳамиша сақланади, бу хотира уларни ҳамиша хушёрликка, янги уруш оловини ёқувчиларнинг найрангларига қарши тинчлик учун фаол курашга чақиради.

Коммунистик партия, Совет ҳукумати, бутун совет халқи Ленинград ҳақида катта ғамхўрлик қилдилар ва бундан буён ҳам ғамхўрлик қиладилар. 1944—45 йиллардаёқ бузилган турар-жой майдонларининг учдан икки қисми тикланган эди, кейинги йилларда жаҳон меъморчилигининг фахри бўлган барча бинолар қайта тикланди.

Мен шаҳардаги барча саноат корхоналари аллақачон батамом тикланганлиги ҳақида гапириб ўтирмайман.

Кейинги йиллар Ленинградда уй-жой бинолари жадал қурилаётганлиги билан характерланади. Ҳозир шаҳар биз ишлаб чиққан ва давлат томонидан тасдиқланган 20—25 йилга мўлжалланган бош план асосида ривожланиб бормоқда.

Мазкур муддат ўтгандан сўнг Нева соҳилларида яна бир Ленинград қад кўтаргандай бўлади. 1967—68 йилларнинг ўзида шаҳар аҳолиси 100 мингдан ортиқ квартира олди. Шу вақтнинг ўзида янги Невско-Василеостровская метрополитен линияси, ажойиб «Октябрьский» концерт зали, «Юбилейний» спорт саройи, 48 та мактаб, 46 та болалар муассасаси ва бошқа маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди.

Ленинград саноати катта муваффақиятларга эришди. Шаҳар ишчилари ҳозир В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига меҳнат вахтасида ишламоқдалар. 1968 йил программаси муддатидан илгари бажарилди. Ленинградликлар мамлакатга турбина ва кемалар, станоклар ва электрон аппаратлар, кўтарма механизмлар ва газламалар, пайвандлаш аппаратлари ва дизелларни тобора кўпроқ етказиб бермоқдалар.

1969 йил арафасида шаҳар Советининг сессияси бўлиб, унда шаҳар хўжалигини янги йилда ривожлантириш масаласи муҳокама қилинди. 60 мингга яқин квартира, 25 мактаб, 20 та болалар боғчаси, 4 та кинотеатр, 7 та поликлиника, 45 та магазин, 104 та умумий овқатланиш корхоналари ва бошқаларни қуриш мўлжалланмоқда. Шаҳар хўжалигини ривожлантиришнинг плани ленинградликларнинг турар-жой ва маданий-маиший шароитларини янада яхшилашни назарда тутади.

Қаҳрамон шаҳар ижодий кучларга тўла. Қаҳрамон шаҳар қурилмоқда, ўсмоқда ва яхши бўлиб бормоқда. (АПН).

Бу фоторепродукция ленинградлик Ю. Непринцевнинг «Она ер» картинасидан олинган.

ҚАҲРАМОНОНА 900 КУН

● Ленинград 1941 йил 8 сентябрдан 1944 йил 27 январгача қамалда бўлди.

● Ленинград шаҳар ва область партия ташкилотининг 70 мингга яқин коммунисти уруш даврида Қизил Армия ва Флотга юборилди.

● Уруш йилларида Ленинград шаҳрининг ўзида 69 минг 44 киши ва областдан 16 минг 147 киши Коммунистик партия сафига қабул қилинди.

● Ленинград ҳимоячиларининг бошида талантли совет ҳарбий бошлиқлари, тажрибали партия раҳбарлари турдилар. Улар орасида Ленинград фронтининг қўмондони генерал Л. А. Говоров, Ҳарбий совет аъзолари — А. А. Жданов, А. А. Кузнецов бор эди. Волхов фронти қўшинларига генерал К. А. Мерецков, Болтиқ флотига эса адмирал В. Ф. Трибуц бошчилик қилган.

● Қамал вақтида ленинградликлар 2 минг танк, 1500 самолёт, минглаб денгиз ва дала тўплари, кўплаб ҳарбий кемалар, 225 минг автомат, 12 минг миномёт, 10 миллионга яқин снаряд ва миналарни ремонтдан чиқардилар, тайёрладилар.

● Қамал вақтида ҳаво бомбардимони, артиллерия ўқлари ва очликдан Ленинградда ҳамда унинг атрофларида ярим миллион киши ҳалок бўлди.

● Фашист Германияси қуруқликдаги қўшинлар бош штабининг маълумотларига кўра Ленинград учун бўлган жангларда 50 немис пиёда, танк ва моторлашган дивизиялари яксон қилинди.

● Ватан қаҳрамон шаҳар ҳимоячилари жасоратини юксак баҳолади. 930 мингдан ортиқ киши «Ленинград мудофааси учун» медали билан тақдирланди.

● СССР Олий Совети Президиумининг 1945 йил 26 январдаги Фармонига биноан Ленинград Ленин ордени билан мукофотланди.

● 1965 йили, фашист Германияси устидан қозонилган ғалабанинг 20 йиллиги умумхалқ байрами кунларида қаҳрамон шаҳар Ленинградга «Олтин Юлдуз» медали топширилди. 1967 йили Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 50 йиллиги муносабати билан Ленинград Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланди.

Ленинград ва Волхов фронтлари қўшинлари ҳужумга ўтди. Бу ҳужумни Болтиқ флоти авиация зарбалари, кема ва қирғоқ артиллерияси ўқлари билан қўллаб-қувватлаб турди. Ушбу суратда: Волхов ва Ленинград фронтлари ўртасида бўлган учрашув тасвирланган.

● ● ● ● ● ● ● ● ●

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ОБУНАЧИЛАР ТАЛАБИ ҚОНДИРИЛДИ

«Ленинобод» колхози Оққўрғон районидаги йирик хўжаликлардан ҳисобланади. Колхоз аъзолари ҳар йили марказий, республика ва область газета-журналларига зўр қизиқиш билан обуна бўладилар.

Лекин афсуски, улар обуналарини ўз вақтида тўла олиб турмайдилар...».

Газетамизнинг шу йил 4 январь сонида босилган «Обуначилар ранжимоқда» сарлавҳали танқидий материал шундай жумлалар билан бошланган эди. Область алоқа бошқармаси газета сигналини тўғри, деб ҳисоблайди.

Колхоз территориясидаги мавжуд алоқа бўлимида биргина почтальон бўлиб, у газета ва журналларни ўз вақтида етказиб бераолмаган. Колхоз правлениеси обуначиларнинг талабини ҳисобга олиб, яна бир почтальон ажратган. Ҳозирги кунда обуначилар газета-журналларни ўз вақтида олиб ўқишаяпти.

Ана шулар ҳақида область алоқа бошқармаси бошлиғи ўринбосари ўртоқ М. Алимов редакцияга хабар қилди.

АХБОРОТ

1969 йил 22 январда космонавт-учувчилар билан тантанали учрашув чоғида иғвогарлик ҳаракати бўлди: космонавтлар Береговой, Николаева-Терешкова, Николаев, Леонов ўртоқлар тушган автомашинага қарата бир неча бор ўқ узилди. Натижада автомашинани ҳайдовчи ҳамда автомашиналарга ҳамроҳ бўлиб бораётган мотоциклчи ярадор бўлдилар. Космонавтлардан ҳеч ким зарар кўрмади. Ўқ узган киши жиноят қилган жойининг ўзида ушланди. Текширув олиб борилмоқда. (ТАСС).

ҚАҲРАМОНЛАРНИ ТАНТАНАВОР КУТИБ ОЛИШ

БЕРЛИН, 23 январь. (ТАСС). Кеча Москвада совет космонавт учувчилари тантанали суратда кутиб олинганлиги тўғрисидаги кенг хабарларни бугун ГДР газеталари кўзга яққол ташланарли ўринларда босиб чиқарган.

«Айни Совет Иттифоқи ернинг сунъий йўлдошини биринчи бўлиб яратганлиги ва орбитага чиқарганлигини, биринчи бўлиб одамни космик парвозга йўллаганлигини, биринчи бўлиб одамни очиқ космик фазога чиқарганлигини жаҳон ҳеч қачон унутмайди», деб ёзади «Нойес Дойчланд» газетаси.

Газеталар космонавт учувчилар билан учрашувга бағишлаб Кремль съездлар саройида ўтказилган тантанали митингда Л. И. Брежнев сўзлаган нутқининг баёнини берган «Нойес Дойчланд» газетаси Л. И. Брежневнинг совет халқи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига космик фазони ўзлаштиришда муваффақиятларга ва ерда меҳнат ғалабаларига эришиб бораётганлиги тўғрисида айтганларини таъкидлайди.

НЬЮ-ЙОРК, 23 январь. (ТАСС). «Нью-Йорк Дейли Ньюс» газетасида Москвадаги тантаналар тўғрисида берилган ҳисоботда В. Шаталов, Б. Волинов, Е. Хрунов ва А. Елисеев Ер орбитасида биринчи бўлиб бошқариладиган икки кемани туташтирганликлари ҳамда бир кемадан иккинчи кемага ўтганликлари таъкидланади.

Америка Информация агентликлари Л. И. Брежневнинг съездлар саройида бўлган тантанали митингда сўзлаган нутқини баён қилар экан, у неча минглаб москваликларнинг гулдурос қарсаклари остида Америка космонавтларининг яқинда бажарган машҳур парвози ҳамда «Союз-4» ва «Союз-5» космик кемаларининг муваффақиятли парвози коинот сирларини очиш йўлида босилган янги катта қадамлардир, деган сўзларини таъкидламоқдалар. «Союз» кемалари экипажлари аъзоларининг жасорати катта илмий орбитал станциялар муваффақиятли яратила бошлаганлигини билдиради, деган сўзлар ҳам бўрттириб кўрсатилмоқда.

ШАРТНОМА ИМЗОЛАНДИ

РАВАЛПИНДИ, 23 январь. (ТАСС). Исломободда СССР билан Покистон ҳукуматлари ўртасида нефть ва газ қидириш ишларида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги шартнома имзоланди.

Шартноманн Совет томонидан СССРнинг Покистондаги элчиси М. В. Дегтярь, Покистон томонидан Экономика министрининг ўринбосари И. А. Хон имзоладилар.

М. В. Дегтярь ва И. А. Хон нутқ сўзлаб, бу янги шартнома ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришга ёрдам беради, деб ишонч билдирдилар.

МУВАФФАҚИЯТЛИ ОПЕРАЦИЯ

ҚОҲИРА, 23 январь. (ТАСС). Фаластиндаги «Ал Асифа» ташкилотининг жангговар отрядлари 20 январда Исроилнинг Тель — Мондедаги ҳарбий казармаларига ҳужум қилдилар, дейилади мазкур ташкилот қўмондонлигининг ахборотида.

Муваффақиятли ўтказилган операция чоғида казармаларнинг кўп қисми вайрон қилинди, электростанция биноси портлатилди. Исроилнинг бир неча солдати ўлдирилди.

Жаҳон янгиликлари

ФРАНЦИЯ ДОКЕРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

ПАРИЖ, 23 январь. (ТАСС). Бугундан бошлаб Франция докерларининг иш ҳақи 2,94 процент ошади. Шу кунларда бутун мамлакат бўйлаб авж олган забастовка курашининг дастлабки аниқ натижаси шундай бўлди. Докерлар иш ҳақини оширишш тўғрисидаги қарор касаба союзларининг вакиллари ва корхона эгаларининг иштирокида паритет (тенг) комиссиянинг мажлисида қабул қилинди. Франция докерларининг сўнгги умуммиллий забастовкаси ўтган куни ўтказилган эди.

ЗАФАРЛИ ЙЎЛ

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 19 ЙИЛЛИГИГА

Эртага Ҳиндистон республикаси 19 ёшга тўлади. Улуғ ҳинд халқи ўз байрамини шодлик ҳис-туйғуларига тўлиб тошган ҳолда зўр тантана билан нишонламоқда.

Эрксевар ҳинд халқи узоқ давом этган қонли курашлар натижасида империалистларнинг қарийб икки аср давом этган зулмидан халос бўлди. 1947 йили 15 августдан бошлаб мустақил Ҳиндистон давлатининг миллий байроғи ҳилпирай бошлади. 1950 йил 26 январда эса Ҳиндистон Республика деб эълон қилинди.

Тарихан қисқа, аммо сермазмун ўтган 19 йил давомида республика сиёсий-иқтисодий ва маданий тараққиётда улкан ютуқларни қўлга киритди.

Ёш ҳукуматнинг қўллаган қатор тадбирлари ва ҳинд халқининг фидокорона меҳнати туфайли биринчи, иккинчи ҳамда учинчи беш йиллиқ планлар муваффақият билан амалга оширилди. Мустақиллик йилларида кўпгина оғир саноат корхоналари, темир йўл ва электростанциялар, катта-катта ирригация иншоотлари вужудга келди. Металлургия, машинасозлик, станоксозлик, химия, нефть, кон саноати барпо этилди.

Ҳиндистонда Совет Иттифоқи ёрдамида қад кўтарган Бхилаи металлургия комбинати ҳинд халқининг фахри бўлиб қолди. 1965—1966 хўжалик йилларида 10,2 миллион тонна, шу жумладан, давлат секторида 7 миллион тонна пўлат эритилди. Ҳозир Ҳиндистон ўз металлургия базасига эга. Бугунги кунда Ҳиндистон ўзининг металлургия маҳсулотини Осиё ва Африка мамлакатларига ҳам экспорт қилмоқда. Совет Иттифоқи кўмаги билан қурилаётган Бокародаги давлат металлургия комбинати аввалига бир миллион тонна, кенгайтирилганидан кейин эса икки миллион тонна пўлат етказиб берадиган бўлади.

Ҳиндистон экономикасининг ривожланишида Совет Иттифоқи бошлиқ социалистик мамлакатларнинг кўрсатаётган беғараз ёрдами катта роль ўйнамоқда. Ҳозир Ҳиндистонда социалистик мамлакатлар ёрдамида 166, Совет Иттифоқи ёрдами билан 32 корхона ва объект қуриляпти. Шунингдек, 1968 йилнинг охирида Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан қурилган Бхилаи металлургия заводида сим тайёрланадиган «250» стани ишга туширилди. Бу стан йилига 400 минг тонна сим ишлаб чиқаради.

Совет Ўзбекистони ҳам бир неча йиллардан буён дўст Ҳиндистонга катта ёрдам кўрсатиб келяпти. Республикамизнинг 130 дан ортиқ корхонаси халқаро савдо битимларига мувофиқ ҳинд буюртмаларини бажармоқда. Ўзбекистон Ҳиндистонга кабель, кран, компрессор станциялари, дизеллар, ирригация асбоб-ускуналари ва бошқа турли саноат маҳсулотларини етказиб бераётир.

Мамлакатнинг қишлоқ хўжалигида ҳам катта ўзгаришлар юз берди. Ҳозирги кунда қишлоқ хўжалик кооперативлари ташкил топмоқда. Ғалла етиштириш ва маҳсулдор чорва моллари йил сайин кўпаймоқда. Ҳиндистоннинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда ҳам Совет Иттифоқи ўз дўстлик бурчини ҳалоллик билан бажармоқда. 1967 йил март ойида Ўзбекистон колхозчилари делегацияси Ҳиндистоннинг Ражастон штатига бориб, ўзларининг қишлоқ хўжалигидаги тажрибаларини ҳинд деҳқонлари билан ўртоқлашдилар.

Мамлакатда фан, маориф ва соғлиқни сақлаш соҳаларида анча ютуқларга эришилди. Учинчи беш йиллик планни амалга ошириш даврида мамлакатдаги мактаблар сони 400 мингдан 500 мингга етди. Ҳозирги кунда 70 миллиондан кўпроқ бола мактабларда таълим олмоқда. Бундан ташқари, минглаб ҳинд студентлари Совет Иттифоқининг турли шаҳарларидаги олий ўқув юртларида билим олаяптилар. Аҳолининг қарийб 30 проценти саводли бўлди. Соғлиқни сақлаш ишлари ҳам бирмунча йўлга қўйилган.

Эрксевар ҳинд халқи ўз ҳукуматининг блокларга қўшилмаслик сиёсатини ёқлаб, шунингдек, мустамлакачиликка қарши кураш сиёсатини изчиллик билан ўтказиб келаётганлиги туфайли ана шундай улкан муваффақиятларга эришмоқда ва бундан кейин ҳам катта ютуқларни қўлга киритаверади. Жаҳонга машҳур бўлган Тошкент Декларацияси бунга яққол далилдир.

Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида иқтисодий ва маданий алоқалар йил сайин ривожланяпти. Кейинги йилларда ҳар икки давлат ўртасида савдо оборотининг ҳажми янада кенгайди. Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида ўзаро делегация айрибошлаш ишлари ҳам кенг кўламда ривожланиб бормоқда. 1967 йил августида Ўзбекистонда ҳинд маданияти декадаси ҳамда ўша йилнинг ноябрь ойида Ўзбекистон санъаткорларининг Ҳиндистон бўйлаб гастроллари ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилди.

Ҳеч шубҳасиз, эрксевар ҳинд халқи ўз мамлакатининг тараққиёти ва жаҳонда тинчликни сақлаш йўлида бундан буён ҳам дадил қадамлар билан олға бораверади.

Т. ФАЙЗИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг халқаро шарҳловчиси.

ВДРНИ ТАНИШ ТАЛАБ ҚИЛИНМОҚДА

КОПЕНГАГЕН, 23 январь. (ТАСС). «Ланг ог фольк» газетаси хабар беради: Дания олий ўқув юртларининг 35 профессори ва ўқитувчиси ҳукуматга ва Фолькетингга мурожаатнома йўллаб, унда Вьетнам Демократик Республикаси билан дипломатик муносабатлар ўрнатилишини талаб қилганлар.

● Чорвачилик рентабелли соҳага айланди ● Ем-хашак экинларининг ҳосилдорлиги 2—2,5 баравар ортди ● *Гўшт-сут етиштириш анча кўпайтирилди* ● Таннарх арзонлашди ● Чорвадорнинг йиллик даромади—3 минг сўм.

СОВХОЗНИНГ илғор сут соғувчилари Ш. Самадова (чапда) ва Ш. Учкампирова ўртоқлар.

ЧОРВАДОРЛИК КАСБИНИ УЛУҒЛАЁТГАНЛАР

РЕНТАБЕЛЛИК УЧУН

ЙИЛДАН-ЙИЛГА кўркамлашиб, фаровонлашиб бораётган гузал қишлоқларимизда меҳнат қилаётган ҳар бир кишининг касби шарафлидир.

Пахтакорлик, сабзавоткорлик, боғбонлик, соҳибкорлик сингари чорвадорлик ҳам энг улуғ ва энг шарафли касблардандир. Бу касб соҳиблари кишин-ёзин гўшт-сутни кўпайтириш иштиёқи билан яшашаяпти.

Областимизда ўзининг ибратли ишлари билан довруғ қозонган ҳимматли ва ҳамиятли чорвадорлар кўп. Улар чорвачилик маҳсулотларини тобора кўпайтириб, ўз соҳаларини йил сайин юксак даражага кўтармоқдалар. Вақт ўтгани сайин, кишилар ўз малакаларини оширганлари сайин, фермалар комплекс механизациялаштирилаётгани сайин бундай донгдор чорвадорларнинг сафи ўсиб боряпти. Шу сафга Калинин районидаги «Партия XXI съезди» совхозининг ҳормас-толмас чорвадорлари ҳам келиб қўшилишди.

Совхознинг бундан атиги тўрт-беш йил илгариги аҳволига бир назар ташлайдиган бўлсак, ҳозирги аҳволига тамоман ўхшамайди. Бу ерда хўжаликнинг фақат чорвачилик соҳаси хусусида гап юритамиз. Шунинг учун совхоз чорвачилигининг илгариги аҳволини бироз батафсилроқ айтиб ўтмоқчимиз.

Чорвачилик яқин-яқин йилларгача совхознинг энг қолоқ, энг катта зиён келтирувчи соҳаси эди. Сабзавотчиликдан мўл ҳосил етиштирилиб, шунинг эвазига кўрилган фойда чорвачиликдан кўрилган зиённи қоплаш учун сарфланиб кетарди.

Хўш, чорвачилик нега зиён келтирарди? Ҳарқандай нарсанинг ҳам иллатини унинг туб негизидан қидирмоқ керак. Чорвачиликнинг негизи — ем-хашак базаси. Ахир ота-боболаримиз «Охурга нимани солсанг, ҳурмачадан шуни оласан» деб бежизга айтишмаган. Улар шу ҳикматли гапга амал қилиб, чорва молларига кўплаб тўйимли озуқа жамғаришга жиддий эътибор берганлар.

Бу совхозда эса илгари ем-хашак етиштириш иккинчи даражали вазифалар қаторига тушириб қўйилган эди. Бу иш билан сабзавотчилик бригадалари шуғулланарди. Сабзавоткорлар ўзларининг асосий экинларидан мўл ҳосил етиштиришга жиддий эътибор бериб, ем-хашак экинларининг қўллари теккан вақтдагина парвариш қилишарди. Натижада маккажўхори, лавлаги, беда вегетациянинг энг ғанимат дамларида ҳам қаровсиз қолиб кетарди. Вақтида суғорилмагач, озиқлантирилмагач, ишлов берилмагач, у экин қандай ҳам ҳосил берарди дейсиз?!

Мана, бунинг натижасини қуйидаги рақамлар ҳам равшан кўрсатиб турибди. 1963 йилда ҳар гектар ердан 200 центнердан ортиқроқ маккажўхори кўкпояси, шунча миқдорда лавлаги, 70 центнердан беда олинди. Турган гапки, бу совхозда мавжуд бўлган чорва молларининг эҳтиёжини мутлақо қондира олмайди. Шунинг учун ҳам совхоз нақд пулга бошқа хўжаликлардан ва давлатдан ем-хашак сотиб олишга мажбур бўларди. Буларнинг ҳаммаси чорва моллари маҳсулдорлигининг паст, таннархнинг эса юқори бўлишига олиб келарди.

ШАҲАРГА сут ташувчи Т. Муҳамедов автомашина цистернасига сут қуймоқда.

ИШНИНГ КЎЗИНИ БИЛ

СОВХОЗ чорвадорлари ўз соҳаларини қолоқликдан чиқаришнинг йўл-йўриқларини излай бошладилар. Чорвачиликни рентабелли қилиш учун биринчи навбатда ем-хашак базасини мустаҳкамлаш зарур эди. Бу борада олимлар ва мутахассисларга мурожаат қилиниб, улардан кўп нарсалар ўрганиб олинди.

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари кўтариб чиққан қимматли ташаббус кўплар қатори бу совхоз меҳнаткашлари учун ҳам катта аҳамиятга эга бўлди. Охунбобоевликлар комплекс чорвачилик бригадаси тузиб, ем-хашак етиштириш ишларини далачилик бригадалари зиммасидан олиб, бевосита чорвадорлар зиммасига юклашди. Бу тадбир ем-хашак етиштиришда дастлабки йилиёқ кескин бурилиш ясади. Совхоз чорвадорлари мазкур ташаббусни қизғин қўллаб-қувватладилар.

1964 йилда улар ҳам комплекс чорвачилик бригадаси туздилар. Бу бригада составида беда етиштирадиган ҳамда силос учун маккажўхори ва хашаки лавлаги етиштирадиган алоҳида звенолар ташкил этилди. Энди ем-хашак етиштириш учун чорвадорларнинг ўзлари қайғурабошлашди. Натижада ем-хашак экинлари ўзининг ҳақиқий хўжайинига эга бўлди.

Дастлабки йилнинг натижасиёқ қувонарли бўлиб чиқди. Гектар бошига 120 центнердан беда, 550 центнердан силосбоп маккажўхори кўкпояси ва 500 центнердан хашаки лавлаги олинди. Демак, бир йилнинг ўзида беда ҳосилдорлиги 50 центнер, маккажўхори ва лавлаги ҳосилдорлиги эса 2—2,5 баравар ортди.

Хўжаликда ем-хашак базаси йил сайин мустаҳкамлана борди. 1968 йилга келиб ҳар гектар ердан пландаги 450 центнер ўрнига 600 центнердан маккажўхори кўкпояси, 95 центнер ўрнига 120 центнердан ортиқ беда, 350 центнер ўрнига 590 центнердан хашаки лавлаги олинди. Қарийб 3 минг тонна силос бостирилди, 716 тонна қуруқ беда ғарамланди, 590 тонна лавлаги жамғарилди.

Совхоз чорвадорлари зотдор молларни кўпайтиришга ҳам жиддий эътибор бермоқдалар. 1963 йилда ҳар юз бош сигирдан атиги 56 тадан бузоқ олинган эди. Уларнинг ҳам бирмунчаси нобуд бўлиб кетарди. Эндиликда эса ҳар юз бош сигирдан 100 тадан бузоқ олиняпти.

— «Бунинг сира ҳам иложи йўқ-ку, лоф ҳам эви билан-да!» дейишлари мумкин, — дейди **комплекс чорвачилик бригадасининг бошлиғи Раҳим Пўлатов**, — биз мутахассислар билан маслаҳатлашиб, сигирлардан кўплаб бузоқ олиш ва уларни соғлом ўстириб, бирортасини ҳам нобуд қилмаслик йўлларини ўрганиб олдик.

Ҳар йили 10—15 бош сигиримиз эгиз туғади. Бу ҳам одат тусига кириб бормоқда. **Сигирларимизни, ҳатто декабрь, январь ва февраль ойларида туққан сигирларимизни ҳам СЖК препарати билан укол қиламиз. Шундан кейин улар сунъий қочирилади. Бу препаратнинг афзаллиги шунда эканки, ҳар бир бош сигирдан икки йилда учта бола олиш мумкин бўларкан.**

Олинган бузоқларнинг ҳаммасини соғлом сақлаб қолиш туёқ сонини кўпайтиришда жуда катта роль ўйнайди. Совхозимизнинг бош ветеринария врачи Анна Моисеевна Тонких янги туғилган бузоқларни соғлом сақлаб қолиш ва нормал ўстиришда катта хизмат қиляпти. У ўз касбига шунчалик меҳр қўйганки, агар бирор бузоқнинг сал совқотиб қолганини кўрса, костюмини ечиб ёпиб бўлса ҳамки уни иситишга ҳаракат қилади. Анна Моисеевнанинг кўрсатмаси билан бузоқларга сутни ҳам, сувни ҳам илитиб ичирамиз. Улар ичадиган сувга зарур витаминлар қўшиб берамиз. Бузоқхонанинг ҳарорати 18—20 даражадан сира паст қилинмайди.

Совхоз чорвадорлари соғин сигирларнинг парваришига ҳам алоҳида эътибор беришмоқда. Уларга ем-хашак қатъий рацион асосида бериб борилади. Озуқаларнинг тўйимли ва хилма-хил бўлишига алоҳида эътибор қилинади. Сут соғувчилар қатъий график асосида иш юритадилар.

Хўжаликнинг илғор сут соғувчиси Шукурхон Учкампирова шундай дейди:

— Соғишда ҳам соғиш бор. Баъзилар «соғдингми, соғдим» қилиб, нариданбери соғиб кетаверадилар. Елинда сутнинг энг қуюғи қолиб кетади. Мен йигирма йиллик тажрибамда шу нарсага тўла ишонч ҳосил қилдимки, сут соғишда сира ҳам шошмаслик керак. Сутнинг энг қуюғи, елинда қолган охирги томчиларда бўлади.

Ҳар куни эрталаб фермага соат бешда келаман. Ҳамма сигирларимнинг охурига ем ташлаб, елинларини тозалаб артиб, кейин сут соғишга киришаман. Эрталабнинг ўзида ҳамма сигирларимни бирма-бир соғиб чиққач, яна қайтадан соғиб чиқаман. Бу иккинчи қайта соғилганда ҳар бир сигирдан бир литр атрофида сут чиқади. Бу сутнинг миқдори кам бўлса ҳам, умумий соғилган сутга қўшилгач, унинг мойлилик даражасини оширади. Кечки соғишда ҳам худди шундай қиламан. Янги туққан сигирларни кунига тўрт маҳал соғаман.

Ферманинг бошқа кўпгина сут соғувчилари ҳам Шукурхон опа тажрибасини қўллайдилар. **Сут-товар фермасида иш хўжалик ҳисоби асосида ташкил этилганидан буён ҳамма ишлаб чиқариш кўрсаткичлари юксалиб боряпти. 1963 йилда ҳар бир бош сигирдан 1420 литрдан сут соғиб олинган бўлса, ўтган йили 2650 литрдан соғиб олинди. Сутнинг мойлилик даражаси илгари 3,4—3,5 процент бўлса, энди 3,8 процентга етди. Ҳар бир центнер сутнинг таннархи 1963 йилдаги 29 сўмдан 1968 йилда 17 сўмга туширилди.**

Совхозда гўшт етиштириш ҳам яхши йўлга қўйилган. Ёш моллар ҳар йили апрель ойидан октябрь ойигача Бўстонлиқ яйловларига олиб чиқиб боқилади. Олти ой мобайнида уларнинг ўртача тирик вазни 280—300 килограммга етказилади. Октябрь ойида улар совхоз фермасига олиб келиниб, бўрдоқига қўйилади. Уч ой мобайнида уларнинг ўртача тирик вазни 400—450 килограммга етказилади.

Гўшт етиштиришни яхши йўлга қўйишда ҳам комплекс чорвачилик бригадаси ўз афзалликларини кўрсатмоқда. **Иш эскича усулда ташкил этилган пайтларда, масалан 1963 йилда бўрдоқига қўйилган молларнинг бир кеча-кундузда семириши 250 граммдан ошмас эди. Ҳозир эса 600—650 граммдан, айримлари ҳатто 800 граммдан семиряпти.**

Совхоз гўшт етиштириш юзасидан берилган топшириқларни ҳам кейинги йилларда ортиғи билан бажариб келяпти. Хўжалик давлатга гўшт топширишни маълум бир график асосида бажаради. Умумий овқатланиш корхоналарига ва давлат қабул қилиш пунктларига ой сайин муайян миқдорда гўшт топшириб турилади. Бу тартибни бузмаслик учун гўштга топшириладиган моллар белгиланган муайян муддатларда бўрдоқига қўйилади. **Чорвадорлар кейинги беш йил ичида ҳар бир центнер гўштнинг таннархини 156 сўмдан 105 сўмга туширишга муваффақ бўлишди.**

Шундай қилиб, совхознинг чорвачилик соҳаси рентабелли соҳага айлантирилди. 1963 йилда хўжалик чорвачиликдан 159 минг сўм зиён кўрган эди, 1968 йилда эса зиён кўриш у ёқда турсин, 18 минг сўм фойда кўрди.

Буларнинг ҳаммаси совхоз чорвадорлари ишнинг кўзини билиб иш юритаётганликларидан далолат бериб турибди.

ОЛТИН ФОНД

КАДРЛАРНИ олтин фонд деб бежизга айтишмайди. Ҳамма нарса кадрларга боғлиқ. Агар улар бой тажриба орттиришган, ўз касбларининг бутун сирларини пухта билиб олишган бўлса, иш юришгандан юришиб кетаверади. Бу совхоз чорвачилиги ҳам ишбилармон кадрлар билан мустаҳкамланган. Айниқса, кейинги йилларда сут-товар фермасини мутахассис кишилар билан таъминлашга жиддий эътибор берилди. Бу ернинг мутахассис кадрлари асосан олий маълумотли кишилардан иборат.

Фермада партиявий-сиёсий ишлар намунали йўлга қўйилган. Коммунистларнинг сони оддий меҳнаткашлар — молбоқарлар, бузоқбоқарлар, сут соғувчилар, механизаторлар ҳисобига йил сайин кўпайиб бормоқда. Ферманинг ўзида партия группаси тузилган. Партия йиғилишларида ишдаги ютуқларни таъкидлаш билан бир қаторда йўл қўйилаётган камчиликлар рўй-рост очиб ташланади. Уларни бартараф этиш юзасидан қимматли фикрлар айтилади. Мунтазам равишда чиқазиб туриладиган ферма деворий газетасидаги танқидий мулоҳазалар ўз вақтида кўриб чиқилади ва тегишли чоралар кўрилади. Сиёсий ташкилотчилардан Ўрмон Аҳмедов, Исоқ Раҳматуллаев, Эргаш Шукуров, Алимбой Қулеметов ўртоқлар чорвадорлар ўртасида пропаганда ва агитация ишларини намунали олиб боришяпти.

Ферманинг каттадан-кичик ҳар бир хизматчиси эл дастурхонини чорвачилик маҳсулотлари билан тўкин қилиш иштиёқи билан яшаяпти. Совхоз коллективи комплекс чорвачилик бригадасининг аъзоларидан молбоқар Турсунбой Эргашев, Тилаволди Маҳкамов, Ортиқбой Иброҳимов, Иван Карпович Мишченко, механизатор-звено бошлиғи Ўрмон Аҳмедов, сувчи Убайдулла Эргашев, Нормат Ниёзов, сут соғувчи Шукурхон Учкампирова, Шарифа Самадова, Қўчқор Учкампиров сингари кўплаб ўртоқлар билан ҳақли равишда фахрланишади.

Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти хўжалик меҳнаткашларининг, жумладан чорвадорларнинг моддий манфаатдорликларини оширишга жиддий эътибор бериб келмоқда. Бу масалада айниқса кейинги йилларда бир қанча ибратли ишлар қилинди. Фермадаги ишлар хўжалик ҳисоби асосида ташкил этилганидан кейин даромад орта бошлади.

Даромадга қараб буромад ҳам ошиб кетди. Ферманинг ҳар бир ходими ўз меҳнати натижасидан қандай манфаат кўришини олдиндан яхши билиб туради. Ҳисоб-китоб ишлари шунга қарата уюштирилган. Бунинг натижасида ҳар бир чорвадор, хоҳ у мол боқсин, хоҳ у сут соғсин, қандай ишлаб, қандай маҳсулот етиштирса келажакда қанча даромад олишига кўзи етади. Шундай бўлганидан кейин ишлаб чиқаришда энг юксак чўққилар сари интилади.

Хўжалик чорвадорлари, юқорида айтганимиздай, кейинги йилларда ишлаб чиқариш планларини анча ортиғи билан бажармоқдалар. **Пландан ортиқча етиштирилган маҳсулот қимматининг 50 проценти чорвадорларга қўшимча ҳақ тариқасида берилянти. Чорвадорларнинг даромадлари илгаригига нисбатан анча ошиб кетди. Сут соғувчилардан Инобат Қодирова, Қўчқор Учкампиров, Шукурхон Учкампирова, бўрдоқибоқар Ортиқбой Иброҳимов, молбоқар Турсунбой Эргашев, бузоқбоқар Иван Карпович Мишченко сингари ўртоқларни мисолга оладиган бўлсак, уларнинг ўтган йилги ўртача даромади 1200 сўмдан ортиб 3000 сўмгача етди.**

Бундан ташқари, йиллик ҳисобот ишлари тугагач, уларга ўрта ҳисобда 10 процентдан қўшимча ҳақ ҳам берилади. Ем-хашак етиштириш звеноларининг аъзоларига тўланадиган қўшимча ҳақ эса киши бошига ўртача 500—1000 сўмга тўғри келади. Совхоз маъмурияти ишчиларнинг моддий манфаатдорлигини тағин ҳам ошириш тадбирларини кўрмоқда.

СУРАТЛАРДА: (чапдан ўнгга) комплекс чорвачилик бригадасининг бошлиғи Р. Пўлатов, илғор сувчи Н. Ниёзов, бузоқбоқар И. Мишченко, ем-хашак етиштириш звеносининг бошлиғи, механизатор У. Аҳмедов ва ем-хашак етиштириш бўйича бригадир ёрдамчиси Э. Шукуров ўртоқлар.

ЮКСАЛИШ ЙЎЛИДАН

ЮКСАЛИШНИНГ равон йўлига тушиб олган совхоз чорвадорлари ўз соҳаларини бундан буён тағин ҳам ривожлантириш мақсадини дилларига жо қилишган. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб астойдил меҳнат қилаётган чорвадорлар беш йилликнинг тўртинчи йилида ўз зиммаларига ҳар қачонгидан ҳам юксак мажбуриятларни олишди.

Шу мажбуриятга кўра эл дастурхонига 400 центнер гўшт, 570 минг литр сут етказиб берилади. Ҳар юз бош сигирдан пландаги 95 ўрнига 100 тадан бузоқ олинади. Ҳар гектар ердаги бедадан камида 120 центнердан, маккажўхоридан 600 центнердан, лавлагидан ҳам 600 центнердан ҳосил етиштирилади. Бу ҳосиллар чорвачиликнинг ем-хашак базасини тағин ҳам мустаҳкамлаш имкониятини беради.

— Ҳали совхоз чорвачилигида ҳал этилмаган проблемалар ҳам, ишга солинмаган резервлар ҳам кўп. Чорвадорларимиз ана шуларни қидириб топишга ҳаракат қилмоқдалар, — дейди **совхоз директори Раҳматулла Қамбаров**. — Чорвачиликнинг негизи бўлган ем-хашак етиштиришни тағин ҳам кўпайтиришимиз зарур. Илгари ем-хашак экинлари учун бирмунча кичик-кичик карталар ажратиларди. Бунинг натижасида экинлар парваришида техника кучидан унумли фойдаланишда бирмунча қийинчиликлар рўй берарди. Суғоришда ҳам қийналишарди. Ем-хашак экинлари ҳосилдорлигини тағин ҳам ошириш ниятида бу йил фермага яқин бўлган ерлардан катта-катта карталар ажратамиз. Дала ишларини комплекс механизациялаштиришга янада катта эътибор берамиз.

Янги типовой усулдаги ферма биноларини қурамиз. Уларда қилинадиган ишларни тўла механизациялаштириш чораларини кўрамиз. Чунки чорвачиликни комплекс механизациялаштириш бизнинг олдимизда турган энг муҳим вазифалардан биридир.

Шак-шубҳа йўқки, қисқа давр ичида қолоқликдан чиқиб, рентабелликка эришган «Партия XXI съезди» совхозининг азамат чорвадорлари эл дастурхонини тўкин-сочин қилишдек шарафли ишда бундан буён тағин ҳам каттароқ муваффақиятларга эришаверадилар.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

БУ суратларнинг чап томонида ҳашакни майдалаб, прицепга ортиш пайтини ва ўнг томонда сут-товар фермасининг ичини кўриб турибсиз.

А. Абалян фотолари.

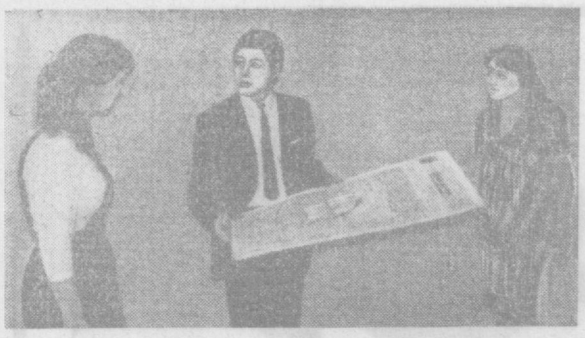

«ЁШ ГВАРДИЯ» театри саҳналаштирган «Ўн саккиз ёшлигим» спектаклидан бир кўриниш.

Ю. Содиқов фотоси.

ТОШКЕНТДА АЁЗ ҚИШ.

А. Тўраев фотоэтюди.

ТАДҚИҚОТГА МУКОФОТ

Атоқли геолог олим академик Обид Акрамхўжаев Устюрт нефть-газ конларининг истиқболи юзасидан қимматли тадқиқот ишларини олиб борди. Бунда москвалик олимлар билан ўрнатилган ҳамкорлик яхши натижа берди.

Қидирув ишлари вақтида нефть ва газ конларига бой жойларни аниқлашнинг илмий асослари яратилди ҳамда зангори оловнинг бой запаслари топилди.

Олим бу ерда қидирув ишларини давом эттиришни таклиф қилди. Келгусида бой нефть конлари очилиши олдиндан кўрсатиб берилди.

Академикнинг бу самарали тадқиқоти иттифоқ миқёсида ёйилди. Олимнинг ижодий муваффақияти яқинда муносиб тақдирланди. Унга И. М. Губкин номидаги Бутуниттифоқ мукофоти берилди.

ЯНГИ СПЕКТАКЛЛАР

„УЧИНЧИ ОРЗУ"

Ўзбек давлат «Ёш гвардия» драма театри ташкил этилганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Қисқа вақт ичида ижод, изланиш ва яратиш завқи билан тўлибтошган бу ёш коллектив драматург Максим Каримовнинг «Дийдор», «Ўн саккиз ёшлигим» спектаклларини саҳналаштириб, томошабинларни хушнуд этди.

Шу кунларда ёшлар театрида яна иш қизгин: чех драматурги Б. Блажекнинг «Учинчи орзу» комедияси тайёрланяпти. Театр режиссёри Эргаш Музаффоев спектакль репетициясини ўтказмоқда. Театрнинг бош рассоми Садир Зиямуҳамедов эса спектаклга суратлар ишлаяпти. Комедияни ёзувчи Саид Аҳмад ўзбек тилига таржима қилган.

Тез орада тошкентликлар кенжа театр саҳнасида бу янги спектаклни томоша қиладилар...

Э. УСМОНОВ.

ЯНГИ ШЕЪРЛАР

ЎЗБЕК ЎҒЛИ ҚЎШИҚ АЙТАР

Яша Ленин, улуғ доҳий Компартиям устози,
Бугун яна жаранглидир ўзбек ўғлининг сози.
Сен туфайли обод бўлди, менинг Ўзбекистоним,
Халқимизнинг отахони, сенсан шавкатим-шоним.
«Оқ олтин»нинг конидир азим ўзбек диёри,
«Оқ олтин» фахримиздир — ўзбекнинг ифтихори.
Шарқда машъал бўлган диёр яшнаб бормоқда гуллаб,
Ўзбек ўғли қўшиқ айтар, сенинг мадҳингни куйлаб.
Бахтиёр ўзбек халқин бахтиёр этган ўзинг,
Коммунизм йўлига бошламоқда ҳар сўзинг,
Ғояларинг билан чўллар бўлмоқда боғу-бўстон
Мирзачўл ҳам чўллигини инкор этди Гулистон.
Яша Ленин, улуғ доҳий Компартиям устози,
Бугун яна жаранглидир ўзбек ўғлининг сози
Сен туфайли обод бўлди, менинг Ўзбекистоним,
Халқимизнинг отахони, сенсан шавкатим-шоним.

КЎРИНГ

Севдим деган ёримнинг, аҳду вафосини кўринг,
Тонг отарда сайраган, булбул навосини кўринг.
Ҳар киши ҳам шул ҳаётда, чаманзор барпо этар,
Гул чаманзорлар ичида, гулу-раънosини кўринг.
Севгилимнинг ой жамоли тунни ҳам этар равшан
Тун кечада ёниб турган, кўзу шаҳлосини кўринг.
Бир ўзим ошиқ эканман, ой жамолига десам,
Бу гўзал қизнинг ўзига, минглаб шайдосини кўринг.
Муҳаббат гаштини Турғун, қанча ёзсанг шунча оз,
Гўзал бахтли бу замонда, Мажнун Лайлосини кўринг.

Турғун ХИДИРОВ.

ФАЗОГИР БЎЛ

(Ўғлим Беҳзодга)

Зеҳнинг олмос бўлсин,
Меҳринг бир қуёш,
Қўлинг толмас бўлсин,
Бошинг эса тош.
Майли фазони ол,
Юлдуз бўлиб уч.
Ерга яқин бўл,
Эл меҳрини қуч.

Ў. НОРМУҲАМЕДОВ.

РАССОМ ТАБАССУМИ

— Эй, бевафо! Учувчи деб у билан кетдинг. Нима, мен кунда, кунора бир учиб қолмаяпмидим?!

— Ўғилчамни икки кило шоколад учун юборсам, сиз унга бир ярим кило тортиб берибсиз?!

— Тарозимиз тўғри ишлайди, акажон, ўғилчангизнинг ўзини бир тортиб кўрмабсиз-да.

ИНТЕРВЬЮ

ЖУРНАЛИСТ: — Бу йил ёзилган энг яхши икки китоб номини айтиб беролмайсизми?

ЁЗУВЧИ: — Ҳм... нима десам экан, бу йил менинг фақат бир китобим чиққан, холос...

А. ҲОЛИҚОВ чизган расмлар.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

◆ Бадан тарбия билан мўътадил ва ўз вақтида шуғулланувчи киши табибларнинг давосига муҳтож бўлмайди.

АБУ АЛИ ИБН СИНО.

◆ Ҳаёт ҳаракатни талаб қилади.

АРИСТОТЕЛЬ.

◆ Оқилона турмушнинг биринчи қоидаси ишлашдир. Бутун организм, унинг барча аъзолари ишлаб туриши керак.

А. А. БОГОМОЛЕЦ.

◆ Ҳаракат — бу ҳаётдир.

ВОЛЬТЕР.

◆ Мен ўз беморларимни машқ қилдириш ёрдамида, уларнинг соғлиғини неча минг марталаб тиклаганман.

ГАЛЕН.

◆ Бекорчилик ва ишёқмаслик аҳлоқсизликка ва носоғликка олиб боради: аксинча, ақлнинг бирон нарсага интилиши умрбод ҳаётни мустаҳкамлайдиган ғайратчанликка олиб келади.

ГИППОКРАТ.

◆ Гимнастика одамнинг ёшини узайтиради.

Ж. ЛОКК.

◆ Ҳаракатсиз ва жисмоний меҳнатсиз ўтириб ишлаш ҳақиқий азобнинг ўзидир.

Л. Н. ТОЛСТОЙ.

◆ Бахтимизнинг ўндан тўққиз қисми соғлиғимизга боғлиқдир.

◆ Чинакам соғлом гадо касалманд подшоҳдан бахтлироқдир.

А. ШОПЕНГАУЭР.

КАЙФУ-САФО КЕЛТИРДИ ЖАФО

Кутилмаганда Қумри опа қўшнисининг эшигини тақиллатди.

— Келинг, опажон, қани ичкарига, — қўшниси ана шу гапни айтиб, Қумри опанинг чеҳрасига нигоҳ ташлар экан, юраги алланечук бўлиб кетди. Опанинг юзлари кўкарган, кўзлари шишган, сочлари тўзғиган эди. Унинг ёнида норасида гўдаклари дам онасига, дам қўшни аёлга жовдираб боқишарди, гўё нажот излашарди. Меҳрибон, жонкуяр, мунис она бераҳм ота томонидан ноҳақ ҳақоратланаётганида, калтакланаётганида гўдаклар қай аҳволга тушган экан? Балки фарёд чекишиб она пинжига сукулишмоқчи бўлишгандир. Балки «дадажон, ойимизни урманг, ойимиз йиглаяптилар» деб ота оёғига осилишгандир?!

Қўшни аёл Қумри опа уйида кунда бўлмаса ҳам кунора бўлиб турадиган қиёмат жанжалдан хабардор. Неча бор ўзи орага тушиб, опани эр чангалидан қутқариб олган. Бугун яна ана шу аҳвол, яна дилозорлик, тошюраклик!

— Ҳа, аҳвол мана шунақа, — киприкларда нам, дил тўла алам билан деди Қумри опа. — энди иложим қолмади, қўшни, кариндошларимникига кетмасам бўлмайди. Лекин, болаларимни ҳозирча эргаштириб боролмайман. Ўқишдан қолишади. Ўзим бирор жойдан бошпана топиб, ўрнашиб олсам икки-уч кунга қолмай буларни олиб кетаман. Бир яхшилик қилинг, сизларникида туратуришсин, — Қумри опа ўзини тутиб туролмади. Кўзларидан ёш шашқатор бўлиб оқиб кетди. Елкаларини қисиб турган болаларини бирмабир бағрига босди, ўргилиб-ўргилиб юзларидан ўпди.

— Болаларингиз бошимизнинг устига, — деди қўшни аёл Зарипова. — одам-одамга мана шунақа кунда дардкаш, ҳамдард бўлмаса, қачон бир-бирига асқотади. — у шу илиқ гаплар билан опанинг кўнглини кўтариб, тасалли берди-ю, болаларни уйга етаклади.

Қумри опа эшик ёпилгандан кейин ҳам анчагача ўша томонга паришон тикилиб қолди. Ҳозир унинг кўнглидан нелар кечаётган экан? Наҳотки, жигарбандларини ташлаб кетаётган бўлса, наҳотки ўғил уйлантираман, қиз узатаман, уларнинг роҳатини кўраман, деб ширин орзу-умидлар билан йиллар мобайнида яшаб келаётган уйи энди унга бир умрга бегона бўлса!?

Она ана шу хаёллар билан қаҳратон қишнинг совуқ бўронида ҳали ўзи аниқлаб етмаган томонга бемажол қадам босар экан, бугун бўлиб ўтган воқеа беихтиёр кўз ўнгида гавдаланди: эри Ҳайитбой ҳар кунгидай бугун ҳам оёғида туролмайдиган ҳолда ичиб келди. Илгарилари нечки пайтларда мана шунақа судралиб келарди. Энди эрталабдан бошлайдиган бўлди.

Ҳайитбой уйга кирди-ю, оғзидан ади кириб, бади чиқа

АХЛОҚ, ОДОБ МАВЗУИДА

бошлади. Ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ, тўрт боланинг онасини, шу болаларни бағрига босиб, елкасида опичиб, оқ ювиб — оқ тараб келаётган онани «эгри йўлга юрасан», деб қуруқ туҳмат тошига дучор эта бошлади.

— Ҳай адаси, уялмайсизми, шунча ёшга келиб энди...

— Кўп валдирама, мен... мени маст, ҳеч... ҳеч нарсани билмайди, деб ўйлайсанми.

Ҳайитбой шундай деди-ю Қумри опанинг юзи-кўзи аралаш шапалоқ тортиб юборди. Норасидалар чуввос кўтаришди. Уларнинг кўз ёшлари Ҳайитбойнинг тош-метин юрагини заррача бўлса ҳам эритолмади. Ахир, унда бир катра бўлса ҳам меҳр-муҳаббат бўлмаганидан кейин, шу фарзандларига, оилага ҳурмат учқуни топилмаганидан кейин унинг кўнглини юмшатиб бўлармиди?!

Ҳақоратларга, калтаклар зарбига ортиқ чидай олмаган она ана шундан кейингина бу уйдан кетишга, иложи бўлса Ҳайитбойнинг бетини кўрмасликка қарор қилди. Болаларини вақтинча қўшнисиникига ташлаб кетишга мажбур бўлди.

Ўша куни Ҳайитбой кечгача кўча санғиб, кайфу-сафо қилиб юрди-да, кечқурун ногоҳон уйга келиш эсига тушиб қолди. Гандираклаб етиб келганида эшик қулфлоғлиқ эди. Хўш, хотини, болалари қаерга кетиши мумкин? Қумри опанинг ҳеч қачон, ҳеч қаерга шикоят қилиб борганлигини эслай олмайди-ку? Бир соат-ярим соат уйда йўқ бўлса, Қумри опа қўшниси Зариповаларникида бўларди. Ҳайитбой буни яхши билади. Шу боисдан яккам-дуккам қадам ташлаб, қўшнилар уйига келиб, зарб билан эшикни муштлай бошлади. Эшик очилган заҳотиёқ Зариповани сўроққа тутди:

— Хотиним қаерда, сен... сен биласан, ҳозир қай... қаердалигини айтиб бермасанг кўр... кўрсатиб қўяман.

— Барака топкур, — деди мулойимлик билан қўшни, — хотинингизни сиз билмасангиз, мен қаердан билай. Уруш-жанжал чиқариб калтаклай берганингиздан кейин... Мана, ҳозир ҳам оёғингизда аранг турибсиз. Гапларингиз ҳам поймапой.

— Ич-сам ўз пул... пулимга ичаман. Нима, уй... уйдаги нарсаларни сот... сотиб ичганимни хотинчам шикоят қилиб сизга гапирдими, сотсам ўзимники, тер... тергашга ҳаққинг йўқ!

Ҳайитбой билан тортишиб ўтиришнинг хожати йўқ эди. Шунинг учун ҳам қўшни зора таъсир қилса деб «ҳозир отангизни айтиб келаман, у кишига ҳамма гапни айтаман» деди-ю, эшикни ёпиб кўчага чиқиб кетди.

Бир неча дақиқа эшик ёнида серрайиб турган Ҳайитбой беихтиёр яна эшикни тақиллата бошлади. Шу пайт қўшнининг қизи чиқди. Ҳайитбой ҳеч нарсани суриштирмай ичкарига бостириб кирди. «Хотинимни топиб берасан» деб хонани бошига кўтариб бақирди. Қўрқиб кетган қиз:

— Қумри опам бизникида йўқлар, — деди, — болалар шу ерда.

Фиғони фалакка чиққан Ҳайитбой ўз уйидан болта кўтариб чиқди-ю, қизга отилди. Юраги ёрилгудек ҳолатга тушган қиз қўли билан бошини беркитган эди, болта унинг панжаларини кесиб кетди, ҳушсиз ерга йиқилди.

— Хотинимни бугун ўлдир... ўлдиролмадим. Эртага албатта ўлдираман, — Ҳайитбой шундай деди-да, эшикни қаттиқ ёпганича қаерларгадир ғойиб бўлди.

Ҳайитбой ўзи ким? Қаерда ишлайди, касби нима? У шохдан-шохга қўниб юрган одам, бирор жойда муқим ишлаб қойил қилганлигини ҳеч ким билмайди. 1967 йилнинг 13 декабрида қамоқдан чиққанидан кейин яна аввалгидай ичкиликка — кайфу-сафога ҳуруж қилди. Уйга — бола-чақасига бирон нарса кўтариб келиш ўрнига бора-бора уйдаги нарсаларни Қумри опага билдирмай сотиб ичадиган одат чиқарди. Охирги вақтда Ленин райони қоровулчилик бўлимида қоровул бўлиб ишлаб, Куйбишев шоссесининг 85-уйида яшарди. Кейинги жиноятни ана шу уйда содир қилди.

Кайфу-сафо келтирди жафо, десак жуда тўғри айтган бўламиз. Ҳайитбой Қодировнинг ичкилик балосига гирифтор бўлганлиги хотинига, болаларига, қўшнисига жафо келтирди. Энди ўзига ҳам навбат етиб келди-ку! Ўз оиласини бузган, бегуноҳ гўдакларни саргардон қилиб қўйган Ҳайитбой худди ўшалардай жафо тортсин, жазасини есин! Ҳамманинг фикри шу, муддаоси шу!

У. ЖОНГИТОВ,
А. ШАЙХОВ.

ФУТБОЛ

МАШҚЛАР, РЕЖАЛАР

Пахтакорчилар мамлакат XXXI чемпионатига тайёргарликни бошлаб юборишганига ҳам икки ҳафтадан ошди. Ҳозирча машғулотлар «Ташавтомаш» заводининг янги спорт залида ўтяпти. Футболчилар ҳар куни бу ерда СССР да хизмат кўрсатган тренер М. Якушин ва республикада хизмат кўрсатган тренер Е. Валицкий ва тренер Л. Мақсудов раҳбарлигида икки группага бўлиниб машқ қилишмоқда. Устозлар командани куч жиҳатидан тенг икки группага бўлишган. Аввалги йиллардагидек асосий ва дублерлар составлари алоҳида-алоҳида машқ қилмайди. Ёшлар ўз акаларидан ўрганишяпти, маслаҳатлар олишмоқда.

Команданинг навбатдаги машғулотида бўлдик. Йигитларнинг кайфияти яхши, ҳамма устозининг кўрсатмасини бажонидил, кўнгилдагидек бажаряпти. Машқ қийин бўлса ҳам ҳеч ким нолимайди. Ҳатто коллективга янги қабул қилинганлар ҳам бошқалардан қолишмай ҳаракат қиляпти.

М. Якушин билан суҳбатда бўлиб, бир неча саволларга жавоб қайтаришни илтимос қилдик.

— Команда ўйинчилари билан, уларнинг ўйин услублари билан яхши танишсиз. Шунинг учун мақсадга кўчақолайлик. Бу йил коллективнинг режаси қандай, қайси ўрин учун курашишни ўз олдига қўйган?

— Йигитлар билан бундан икки йил муқаддам бирга ишлаганман. Энг аввало шуни айтишим керакки, улар меҳнаткаш, ўйин услубига келганда эса ҳаммасиники ҳар хил, бироқ футболчиларнинг маҳорати ошганлигини айтиб ўтиш керак. Қайси ўринни эгаллаш масаласига келганда эса, аввал кучли еттиликка кириб олиш учун ҳаракат қиламиз. Финал группадан жой олиш учун куч ҳам, имконият ҳам етарли. У ёғи эса кейин равшан бўлади.

— Михаил Иосифович, командадаги ўзгаришлар ҳақида ҳам гапириб берсангиз. Ўзингиз билан бир-икки ўйинчи олиб келган эмишсиз, деган гаплар бор.

— Ҳар қандай миш-мишларга ишонманг. Ўзим билан ҳеч қандай футболчи олиб келганим йўқ. Республикада «Пахтакор» учун резерв топилади. Ундан кейин айтсам, сира «гастролер»ларга ишониш керак эмас. Улар узоғи билан бир-икки йил ўйнаб, яна кетиб қолишади.

Командадан турли сабаблар билан дарвозабонлар Наумов билан Швиков, ҳимоячилар Зокиров, Шарипов, ярим ҳимоячи Расулев, ҳужумчилар Козин, Галеевлар кетишди. Кўпгина ёшларни қабул қилдик. Булар «Янгиер» командаси дарвозабони Остроухов, «Свердловчи» ўйинчиси Олейников, Фарғонанинг «Нефтяник» коллективидан Копий, Қўқоннинг «Меҳнат»идан Сулаймонов, Совет Армияси сафида хизматини ўтаб қайтган Фильцин, Қарағанданинг «Шахтер» командасидан Ю. Мелкумов, Тошкентнинг «Буревестник»идан Климов, тайёргарлик группасидан Кузнецов, Ким, Олмалиқнинг «Металлург» командасидан Имомов ва бошқа футболчилардир...

Футболчилар машғулотни енгил югуриш билан бошлашди. Зални ўн марта айланиб чиқишгандан кейин, енгил гимнастика машқлари бажаришга киришишди. Кейин ҳар ким ўзи мустақил равишда тўп билан шуғулланди. Бунинг учун ярим соат вақт ажратилган экан.

Тренернинг хуштаги эшитилди. Ҳамма ўртага саф тортди. Устоз бўлажак машқни тушунтирди. Сўнгра ўртага ҳар бири 4—5 килограмм келадиган 11 та оғир тўпни қўйиб, унга яқин қолганда бир гал ўнг, бир гал чап оёқ билан рақибни алдаб тўпни олиб ўтиб кетишни кўрсатди ва шогирдларига бу ҳаракатни такрорлашни буюрди. Ҳамма буни устоз айтганидек бажарди. Кейин футболчилар тўпни аввалига боши билан, кейин оёқ ва елкада ерга туширмай залнинг у бошидан бу бошига бориб келишни машқ қилишди. Бу бир мунча қийин бўлди. Айрим футболчилар қайтадан такрорлашди. Сўнг дарвозага узоқдан тўп тепиш бошланди. Ёш дарвозабон Кудренко тўр билан ўралган ва қизил лента билан дарвозани англатиб турувчи жойни эгаллади. Иноятов, Доценко ва Ёқубовлар тўпни баландлатиб, қарши томонда турган футболчиларга узатабошладилар. Улар эса тўпни оқ лента билан белгилаб қўйилган жойдан дарвозага қараб тепа бошлашди. Зарб мўлжалга бормаганда тренер қайтадан бажаришга ундарди. Раҳматуллаев, Жиленко, Котлев, Скоморохов, Имомов ва бошқа футболчилар юзида маржон терлар пайдо бўлди. Пировардида икки группага бўлиниб, тўпни олиб қўйишни машқ қилишди.

Биринчи группа машғулоти ниҳоясига етмаган ҳам эди-ки, иккинчи группа аъзолари Красницкий, Любарцев, Юнусов, Иброҳимов, Исоқов, Науменко, Копий, Петухов, Варюхин, Рубцов, Олейников ва бошқалар залга кириб келишди. Яна машқ бошланди.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

СУРАТДА: команда старший тренери М. Якушин шогирдларига кўрсатма беряпти.

А. Угай фотоси.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Шанба, нонуштадан сўнг, 10.40 — Бадиий фильм (рус тилида).

12.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.55 — Кўрсатишлар программаси, 17.00 — Теляянгиликлар (рус тилида), 17.10 — Эчкича ҳақида (болалар учун кинофильм).

Ўзбек тилида: 17.25 — Ленин ва болалар (ўқувчилар учун), 17.45 — Олов қалбли кишилар («Ёшлик» студияси), 18.35 — Бизнинг шаҳримиз (телефильм), 19.25 — Теляянгиликлар, 19.40 — Янги қўшиқ келди, 20.25 — Кўрсатишлар программаси.

20.30 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.30 — Шанба, нонуштадан сўнг, (эрталабки программа такрорланади), 21.10 — Концерт, 21.40 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба телестудиясининг кўрсатишлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 25/I да Русалка, 26/I да кундуз Жизель, кечқурун Трубадур.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/I да Бой ила хизматчи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 25/I да Тошболта ошиқ, 26/I да кундуз Фарҳод ва Ширин, кечқурун Гавҳари шамчироқ.

КИНО

Ака-ука Карамазовлар (эрталаб соат 1 ва кундуз 5 яримда), Тошдаги достон (кундуз 2 ярим, кеч 8 яримда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Жонсиз мавсум (1 ва 2-серия) — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Трясогузка армияси яна жангда — «ДРУЖБА» (2-залда), «ЎЗБЕКИСТОН», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Фантомас (1 ва 2-серия) — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР:

1969 йил 5 февраль кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника ва математика фанлари бўлимининг физика-математика фанлари бўйича бирлашган илмий совети мажлисида (Обсерватория кўчаси, 85-уй, физика-техника институтининг конференц-зали) физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Т. Исломов: «Турли технологик маҳсулотларда рений элементини аниқлаш имкониятини берувчи ядро-физика усулларини яратиш» деган темада;

А. Савурбоев: «Ньютон системасида бўлган ва бўлмаган ҳаракатлар тўғрисидаги баъзибир масалаларни гидродинамик текшириш» деган темада.

Диссертациялар билан академия кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

1969 йил 6 февраль кундуз соат 2 да, В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг биология фанлари бўйича илмий даражалар бериш илмий совети мажлисида (К. Маркс кўчаси, 35-уй, 133-аудитория) биология фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Д. Гулманов: «Ҳар-хил ёшдаги ҳайвонлар ингичка ичагининг секреторлик фаолиятига юқори температура ва инсоляциянинг таъсири» деган темада.

Диссертация билан университет кутубхонасида танишиш мумкин (Куйбишев кўчаси, 10-уй).

1969 йил 11 февраль кундуз соат 12 да, Тошкент қишлоқ хўжалик институти ўсимликлар ҳимояси, ўрмончилик, мева-сабзавотчилик ва ипакчилик факультетларининг илмий совети мажлисида (Яланғоч қишлоғи, 60-аудитория) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Р. Р. Артюнов «Суғориладиган бўз тупроқли ерларда олманинг пакана пайвандчаларини кўпайтириш ва уларда пайвандланган кўчат ўстириш» деган темада;

А. Пўлатов: «Ўрта Осиё шароитида тут дарахтларини пайвандлаш усули билан маҳсулдорлигини ошириш» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин (Тошкент область, Орджоникидзе, 4).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 02584.
ИНДЕКС — 6469
Б—2173.